

Tjänsteskrivelse

Datum

2026-03-17

Vår referens

Jenny Lindvall

Utvecklingssamordnare

jenny.lindvall2@malmo.se

Begäran från IVO om komplettering av uppgifter efter återredovisning av tillsynsbeslut gällande myndighetsutövning för barn och unga ASN-2025-7945

Sammanfattning

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har genomfört en nationell tillsyn av kommunernas myndighetsutövning för barn och unga. I sitt tillsynsbeslut gällande Malmö kommun har IVO konstaterat brister i kommunens myndighetsutövning och begärt en redovisning av nämndernas inställning samt genomförda och planerade åtgärder. Arbetsmarknads- och socialnämnden har beslutat om en återredovisning den 23 januari 2026. Den 10 mars har en begäran inkommit från IVO om komplettering av uppgifter till återredovisningen.

Begäran om komplettering avser nämndens kontroller för att säkerställa att familjehem inte bedrivs yrkesmässigt, hur nämnden säkerställer att utredningar avslutas och beslut fattas inom lagstadgad tid när barnet byter vistelsekommun under utredningen, samt hur nämnden arbetar med att tillvarata barns och ungas klagomål och synpunkter. Förvaltningen redovisar kompletterande uppgifter i ett yttrande.

Begäran om kompletterande uppgifter anses vara besvarad med vad som framförs i ärendet.

Förslag till beslut

1. Arbetsmarknads- och socialnämnden godkänner förvaltningens yttrande avseende begäran från IVO om komplettering efter återrapportering.
2. Arbetsmarknads- och socialnämnden justerar paragrafen omedelbart.

Beslutsunderlag

- Beslut från IVO avseende den nationella tillsynen av rättssäkerheten i kommunernas myndighetsutövning för barn och unga

- G-Tjänsteskrivelse Yttrande IVO:s tillsyn kommunens kontroller inför placeringar av barn och unga, hantering av orosanmälningar, uppföljning av placeringar av barn och unga samt egenkontroller
- Protokollsutdrag nämnden §12 Tillsyn och begäran om uppgifter avseende kommunens kontroller inför placeringar av barn och unga, hantering av orosanmälningar med mera
- Begäran om komplettering av uppgifter efter återredovisning
- G-Tjänsteskrivelse Begäran från IVO om komplettering av uppgifter efter återredovisning av tillsynsbeslut gällande myndighetsutövning kring barn och unga
- Förslag till yttrande med anledning av begäran från IVO om komplettering efter återredovisning av tillsynsbeslut gällande myndighetsutövning kring barn och unga

Beslutsplanering

ASN beredning 2025-12-30

Arbetsmarknads- och socialnämndens arbetsutskott 2026-01-08

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2026-01-23

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2026-03-19

Beslutet skickas till

Inspektionen för vård och omsorg, kommuntillsyn@ivo.se, senast den 24 mars.

Ärende

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har genomfört en tillsyn av rättssäkerheten i kommunernas myndighetsutövning för barn och unga. I tillsynen av Malmö kommun har IVO konstaterat följande brister i beslut daterat 16 december 2025;

- Kommunen brister i sin skyldighet att göra kontroller inför placeringar av barn och unga
- Kommunen brister i sin skyldighet att hantera orosanmälningar
- Kommunen brister i sin skyldighet att följa upp placeringar av barn och unga
- Kommunen brister i sin egenkontroll avseende myndighetsutövning barn och unga

IVO har med stöd av 28 kap. 5 § socialtjänstlagen (2025:400), SoL, begärt att kommunen redovisar sin inställning till de brister som IVO konstaterat.

Arbetsmarknads- och socialnämnden har beslutat om ett yttrande till IVO den 23 januari 2026, där nämnden redogjort för nämndens inställning samt genomförda och planerade åtgärder.

Den 10 mars har en begäran om komplettering till återredovisningen inkommit från IVO.

Nedan följer en redogörelse för de områden där kompletteringar efterfrågas. Förvaltningens överväganden och svar redovisas under respektive område.

Kommunen kontrollerar inte alltid om det tilltänkta familjehemmet bedrivs yrkesmässigt

IVO anger att det inte framgår av redovisningen hur kommunen säkerställer en kontroll av att det tilltänkta familjehemmet inte bedrivs yrkesmässigt.

IVO bedömde det som en brist att kommunen uppgett att de inte alltid utför denna kontroll.

Förvaltningens övervägande

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen utreder samtliga familjehem innan beslut om placering. Vid utredning av tilltänkta familjehem följer förvaltningen föreskrifter och allmänna råd om hur en utredning ska och bör gå till, 4 kap i SOSFS 2012:11.

Förvaltningen använder den av Socialstyrelsen rekommenderade metoden BRA-fam (bedömning vid rekrytering av familjehem) som är en bedömningsmetod som används i ett initialt skede vid rekrytering av familjehem. Den består av ett instrument, en bedömningsmall och en manual. Instrumentet och bedömningsmallen används för att systematiskt hämta in grundläggande information om de familjer som anmält intresse för att bli familjehem.

Information om familjens ekonomi fångas indirekt via frågor om sysselsättning. Frågorna fångar in information om personernas skäl och inställning till att vilja bli familjehem.

Familjehemsutredningen kompletteras med en Kälvestensintervju, som är en intervju- och tolkningsmetod. Intervjun är semistrukturerad med både öppna och slutna frågor. Svaren kategoriseras i 13 områden, där försörjning är ett.

Med familjehem avses ett enskilt hem som på uppdrag av socialnämnden tar emot barn för stadigvarande vård, omsorg och uppfostran eller vuxna för vård och omvårdnad och vars verksamhet inte bedrivs yrkesmässigt. Vid utredningen säkerställer förvaltningen att familjens huvudsakliga inkomstkälla inte kommer från framtida arvode och omkostnadsersättning från socialtjänsten.

Hemmets lämplighet bedöms genom en sammanvägning av vad som har framkommit vid utredningen. Skulle det under utredningen framkomma uppgifter om att familjehemmet bedrivs yrkesmässigt bedöms inte hemmet vara lämpligt för uppdrag som familjehem.

Förvaltningen har väl utarbetade rutiner för uppföljning, stöd och tillsyn av familjehem och har därmed god kännedom om familjehemmets förutsättningar och situation.

Familjehemmen följs upp efter behov. Vid en nyplacering är familjehemssekreteraren på plats ofta, ca en gång i månaden och med telefonkontakt däremellan. För självgående placeringar sker fysiska besök ungefär fyra gånger per år med telefonkontakt vid behov däremellan.

Vid handledning sker träffarna nästan uteslutande i hemmet. Vid grupphandledning sker det i lokal i Malmö eller på annan ort.

Utdrag ur samtliga register görs vartannat år enligt avtalet. Förvaltningen rekryterar i huvudsak familjehem i egen regi, drygt 95 %. I de fall där ett barns behov inte kan tillgodoses genom egna familjehem, exempelvis vid särskilda stödbehov, anlitas konsulentstödda familjehemsbolag.

Uppdragsavtal med konsulentstödda familjehemsbolag gäller under tolv månader från och med placeringens start och kan därefter förlängas i samråd med verksamheten och familjehemmet. Förvaltningen har som ambition att ta över stödet till familjehemmet efter ett år.

Planerade åtgärder i arbetsmarknads- och socialförvaltningen samt förväntad effekt för barn och unga

Förvaltningen följer de föreskrifter och den nationella vägledning som finns. Om de framöver tydliggör behov av ytterligare kontroller av familjehem kommer nämnden att anpassa sina rutiner och följa dessa. Utöver detta kommer förvaltningen under 2026 att undersöka om det finns ytterligare kontroller som är möjliga att genomföra.

Kommunen säkerställer inte alltid att utredning slutförs av och fattar beslut om socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd eller stöd, om barnet byter vistelsekommun.

IVO anger att det inte framgår av redovisningen hur kommunen säkerställer, dvs. hur nämnden kontrollerar eller följer upp att utredning slutförs och att beslut fattas om barnet byter vistelsekommun.

Förvaltningens övervägande

I tillsynsbeslutet lyfte IVO brister i kommunens arbete med att slutföra utredningar och att fatta beslut inom lagstadgad tid, dels som en generell brist, dels som en brist i de utredningar där barnet byter vistelsekommun under utredningstiden.

I yttrandet redogjordes för hur nämnden arbetar med att säkerställa att utredningstiderna hålls och beslut fattas inom lagstadgad tid. Genomförda och planerade åtgärder redovisades. Förvaltningens redogörelse avser alla utredningar. Förvaltningen gör ingen skillnad i arbetssätt, rutiner och uppföljning om barnet byter vistelsekommun under utredningstiden.

Förvaltningens arbetssätt och rutiner för att säkerställa att utredningar avslutas och beslut fattas inom lagstadgad tid avseende barn som byter vistelsekommun under utredningstiden

Förvaltningen har en kärnprocess för handläggning av ärenden gällande barn och unga. Den reglerar arbetet med orosanmälningar, utredningar och insatser. Den beskriver även på vilket sätt barns och ungas rätt till information och delaktighet ska säkerställas. För vissa moment finns särskilda rutiner.

Alla ärenden följs upp i ärendegenomgångar med 1:e socialsekreterare och chefer, samt med stöd av styrkort. Kärnprocessen och rutinerna ska följas i alla utredningar, även de där barnet byter vistelsekommun under utredningstiden. Uppföljning genom ärendegenomgång med 1:e socialsekreterare och chefer, med stöd av styrkort, sker på samma sätt i dessa ärenden.

Förvaltningen arbetar med särskilda åtgärder för att samtliga utredningar ska avslutas inom lagstadgad tid i enlighet med en handlingsplan. Kontroller av antalet utredningar som inte avslutats inom lagstadgad tid sker löpande. Handlingsplanen omfattar alla utredningar, även de där barnet byter vistelsekommun under utredningstiden.

Förvaltningen bedömer att arbetet med åtgärder utifrån handlingsplanen ger avsedda effekter.

Genomförda och pågående generella åtgärder

Förvaltningen har genomfört en översyn av kärnprocessen och implementerat ett klickbart digitalt system som bidrar till ökad användarvänlighet av processer och rutiner för socialsekreterarna.

Förvaltningen har startat ett arbete med att implementera det kunskapsbaserade arbetssättet *risk, behov och mottaglighet (RBM)* i utredning och insats. Åtgärden är en del i förvaltningens verksamhetsplan och förväntas ge ökad kvalitet i arbetet med såväl utredningar som insatser.

Åtgärderna omfattar alla utredningar, även de där barnet byter vistelsekommun under utredningstiden.

Förväntad effekt för barn och unga av ovan nämnda åtgärder är en än mer rättssäker handläggning samt att rätten till delaktighet säkerställs genom hela processen från utredning till avslut av insats.

Genomförda åtgärder gällande utredningar

Förvaltningen har under 2025 arbetat med att nå målet att hålla de lagstadgade utredningstiderna för barn i enlighet med en handlingsplan. Handlingsplanens åtgärder har omfattat alla utredningar, även de där barnet byter vistelsekommun under utredningstiden.

Kontroll av antalet sena utredningar har gjorts inom ramen för intern kontroll. Uppföljningen visar att det fortsatt förekommer utredningar som har överstigit lagstadgad tid, men att antalen och andelen sena utredningar årligen minskar.

Nämnden följer systematiskt utvecklingen av handläggningstider genom återkommande redovisning från förvaltningen två gånger per år. Nämnden har mot denna bakgrund beslutat att handlingsplanen för utredningstider ska fortsätta gälla även 2026 och att uppföljning ska ske genom löpande egenkontroll.

Kontrollerna har även omfattat utredningar där barnet byter vistelsekommun under utredningstiden.

Planerade åtgärder i arbetsmarknads- och socialförvaltningen samt förväntad effekt för barn och unga

Förvaltningens handlingsplan gällande utredningstider 2026 innehåller samma åtgärder som 2025 eftersom de visat sig ge önskad effekt. Samtliga planerade åtgärder omfattar även utredningar där barnet byter vistelsekommun under utredningstiden.

Förvaltningen fortsätter att följa upp utredningstiderna. Från och med 2026 sker den i form av en löpande egenkontroll. Nämnden får fortsatt information från förvaltningen om utvecklingen av andelen sena utredningar två gånger om året.

Kontrollerna omfattar även utredningar där barnet byter vistelsekommun under utredningstiden

Förväntad effekt för barn och unga är en rättssäker handläggning av deras ärenden.

Kommunen kan inte beskriva hur de arbetar med klagomål och synpunkter från barn och unga

IVO har i beslut konstaterat att det vid intervju med socialsekreterarna inte framgick hur de på ett systematiskt sätt arbetar med klagomål och synpunkter från barn och unga. IVO begär därför att kommunen redogör för hur kommunen säkerställer att detta görs.

Förvaltningens övervägande

Förvaltningen har en fastställd process för hantering av klagomål och synpunkter till förvaltningen från utomstående. Processen har en tillhörande rutin som beskriver ansvarsfördelning och hur klagomål och synpunkter tas emot, bedöms, utreds samt hur åtgärder beslutas och följs upp. Rutinen beskriver även på vilka olika sätt klagomål och synpunkter kan lämnas, förvaltningen har bland annat en e-tjänst som nås via malmo.se.

Tidsgräns för berörd chef att hantera ett klagomål eller en synpunkt är 14 kalenderdagar från att det har inkommit tills att återkoppling ska ske till den som lämnat klagomålet eller synpunkten. Hanteringen av avvikelser dokumenteras i förvaltningens avvikelshanteringssystem. Utöver rutinen som omnämns ovan så finns det också manualer för hur avvikelshanteringssystemet fungerar.

På förvaltningens intranät finns en informationsfilm om avvikelser som kan fungera som ett stöd för chefer och medarbetare. Chefer kan använda sig av filmen i samband med årlig information om lex Sarah samt vid nyanställningar. En påminnelse om den årliga genomgången finns i chefers årshjul.

Klagomål och synpunkter sammanställs och analyseras årligen tillsammans med övriga avvikelser som har avslutats. Detta görs både på sektions-, enhets- och avdelningsnivå i syfte att identifiera eventuella mönster eller trender som visar på brister och som kan vara svåra att upptäcka vid hantering av enstaka avvikelser. Även utifrån dessa sammanställningar och analyser kan chef besluta om åtgärder.

Förvaltningen har en rutin för sammanställning och analys av avvikelser där ansvarsfördelning tydliggörs, utöver detta finns dokumentationsstöd för arbetet. En

sammanfattning av verksamheternas sammanställningar och analyser under föregående år lämnas till arbetsmarknads- och socialnämnden som information i den årliga kvalitetsberättelsen.

Planerade åtgärder i arbetsmarknads- och socialförvaltningen samt förväntad effekt för barn och unga

Förvaltningen har 2025 genomfört en egenkontroll, i form av en brukarundersökning, av om unga som tar del av en insats har fått information om vart de kan lämna klagomål och synpunkter. De verksamheter som har genomfört egenkontrollen har fått ett eget resultat att bedöma åtgärder utifrån. Utöver detta pågår framtagande av övergripande åtgärder med fokus på klagomål och synpunkter under 2026. Åtgärderna kan komma att påverkas av den omvärldsbevakning som planerar att genomföras. Förvaltningen kommer att ta kontakt med andra kommuner för att lära av deras arbete med synpunkter och klagomål.

Affischer har redan tagits fram för att sättas upp i väntrum, receptioner och besöksrum. På affischerna finns information om hur brukaren kan ta del av brukarundersökningens resultat och hur e-tjänsten för att lämna klagomål och synpunkter hittas. Förvaltningen vill på detta sätt tydliggöra att det alltid finns möjlighet för enskilda att framföra åsikter om socialtjänstens verksamhet.

Vidare kommer förvaltningens befintliga broschyrer och information på hemsidan att ses över. Syftet med översynen är att säkerställa att informationen är utformad på ett sätt som gör den lätt att förstå för barn.

Behov av riktade åtgärder inom myndighetsutövning för barn och unga kommer att undersökas tillsammans med berörda chefer.

Den effekt som förväntas är att barn och unga får en ökad kunskap om hur de kan lämna synpunkter och klagomål samt på sikt en ökad kvalitet i de socialtjänstverksamheter som barn och unga tar del av.

Förvaltningen planerar att följa upp förbättringsarbetet, både inom insatsverksamheter och myndighetsutövning, genom egenkontroll 2027 i samband med den brukarundersökning som kommer att genomföras då.

Ansvariga

Madeleine Moberg Enhetschef

Truls Hallin Avdelningschef
Britt-Marie Pettersson Förvaltningschef